

Relats de nàufrags i altres tòpics importats: una manera –entre d’altres– d’explicar la literatura catalana contemporània a l’estranger

J. Àngel Cano Mateu
(*University of Leeds*)

J.A.CanoMateu@leeds.ac.uk

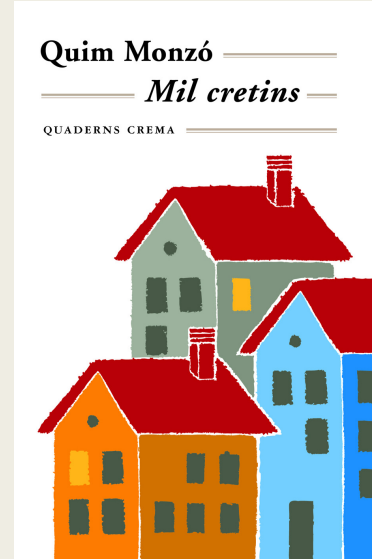
@angelcanomateu

I. INTRODUCCIÓ

1.1. Vicenç Pagès Jordà i *Robinson* (2017)

1.2. Quim Monzó i la narrativa breu

II. UNA ANÀLISI DES DE LA HIPERTEXTUALITAT

2.1. Tipus de mites

■ Juan Herrero Cecilia (2006):

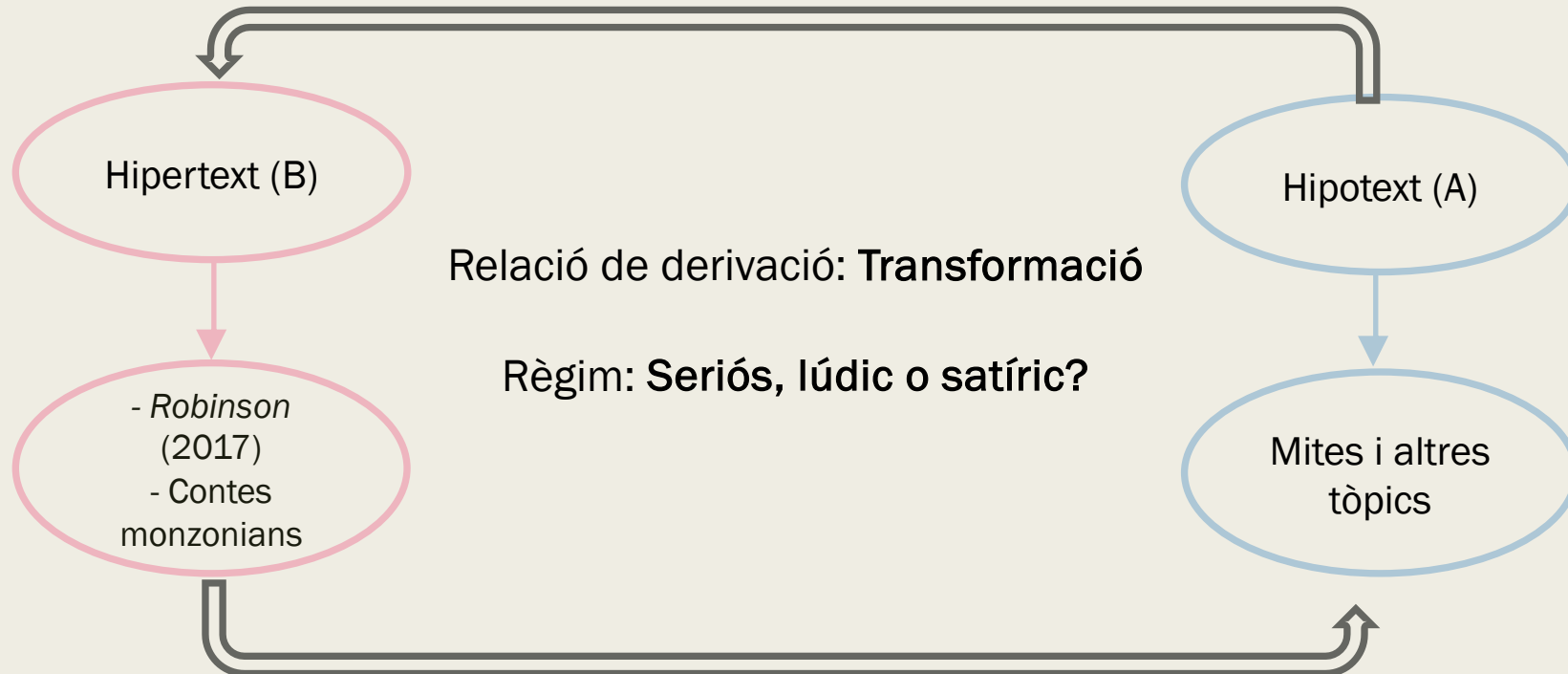
- **Mite *literaritzat*:** «El mito literarizado tiene como característica específica el hecho de ser una adaptación o reformulación individual de un relato arcaico perteneciente a la mitología colectiva de una cultura o de un pueblo: “[II] reprend les éléments d’un récit archaïque sans doute bien antérieur à l’actualisation qu’il en présente, que cette actualisation soit simplement textuelle ou littéraire” (Siganos, 1993: 27). Esto quiere decir que la fuente de un mito literarizado es un mito étnico o religioso ancestral cuya versión original resulta inalcanzable.» (2006: 65)

- **Mite *literari*:** «A diferencia del mito “literarizado”, el mito literario tiene su origen en un texto concreto creado por un autor individual. El esquema narrativo de ese texto da forma literaria a un conflicto entre principios o tendencias contrapuestas o a una problemática humana de tipo afectivo, ético o espiritual ofreciendo una respuesta determinada en el comportamiento del personaje principal. Ese comportamiento adquiere un poder simbólico especial que será considerado por la conciencia colectiva como un modelo iluminador o paradigmático que va a ejercer una proyección sobre otras obras literarias o artísticas dando lugar a nuevas versiones inspiradas en el mismo esquema narrativo. Así, según Siganos, el mito literario “se constitue par les reprises individuelles successives d’un texte fondateur individuellement conçu” (2005: 96).» (2006: 66)

2.2. Concepts previs

Gérard Genette: *Palimpsestes. La littérature au second degré* (1982):

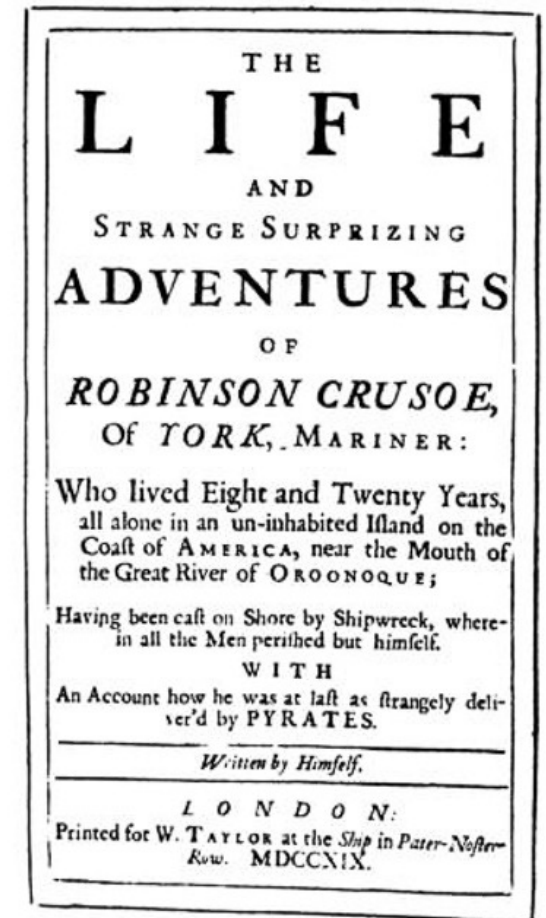
- La intertextualitat
- La paratextualitat
- La metatextualitat
- L'arxitextualitat
- **La HIPERTEXTUALITAT**

III. EL MITE DE ROBINSON

3.1. *Robinson Crusoe*, de Daniel Defoe

- 25 d'abril del 1719 → *The Life and Strange Surprizing Adventures of Robinson Crusoe, of York, Mariner: Who lived Eight and Twenty years, all alone in an un-inhabited Island on the Coast of America, near the Mouth of the Great River of Oroonoke; Having been cast on Shore by Shipwreck, wherein all the Men perished but himself. With An Account how he was at last as strangely delivered by Pyrates.*
Written by himself

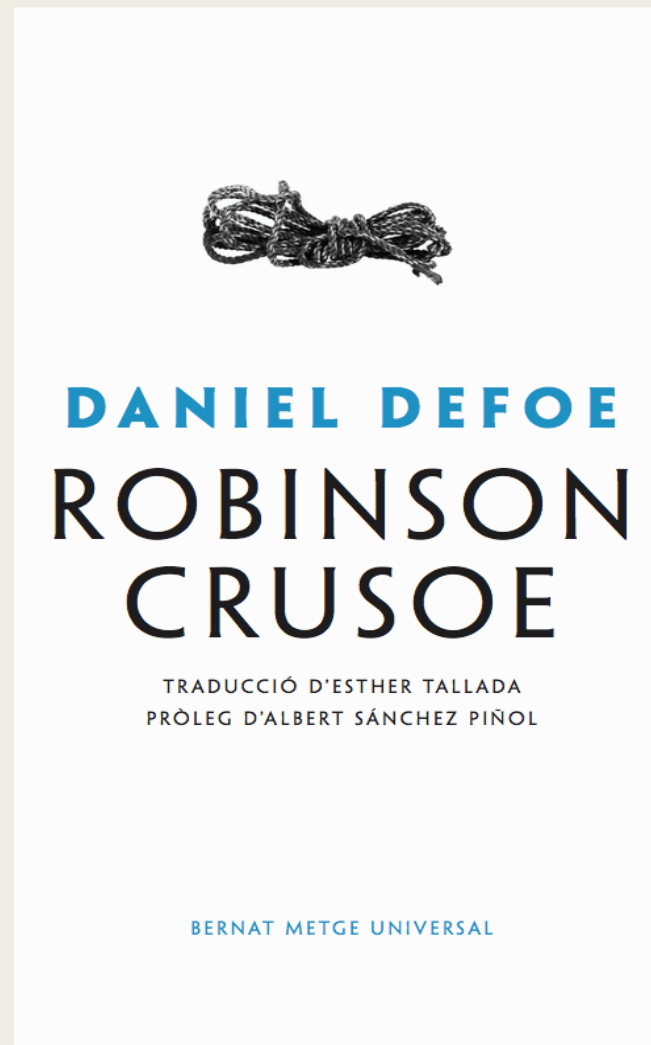
3.2. La descendència

■ Traduccions:

- 1925, Josep Carner: dos volums, Llibreria Catalònia
- 1953, Josep Carner: versió «canònica», Editorial Selecta
- 1982, Josep Carner: versió «canònica», La Magrana
- 1992, Joan Fontcuberta: Barcanova
- 2002, Imma Baldocchi: Edebé
- 2020, Esther Tallada: La Casa dels Clàssics

■ Adaptacions:

- Alfaguara, 1999
- Vicens-Vives, 2005
- Castellnou, 2006
- Teide, 2007
- Susaeta, 2017
- Bromera, 2017
- Barcanova, 2019

3.2. La descendència

■ «Robinsonades»:

1. Teatre:

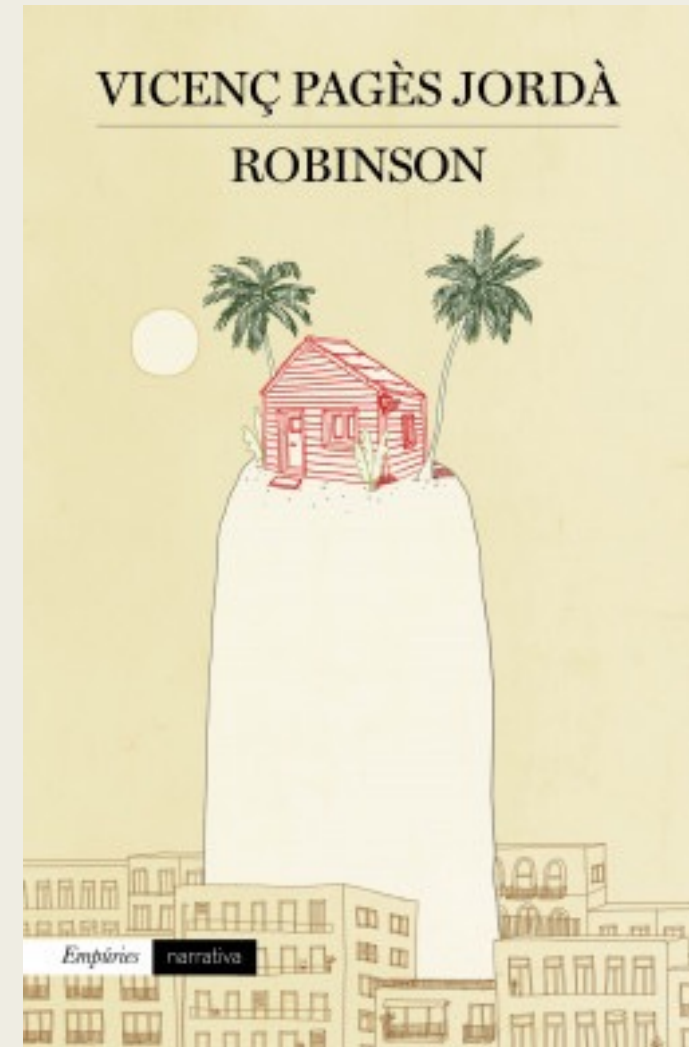
- *Robinson petit*, de Josep Coll i Britapaja (1871)
- *Els nàufrags*, de Santiago Rusiñol (1917)
- *Civilitzats, tanmateix*, de Carles Soldevila (1922)
- *Robinson... Robinson*, de Damià Barbany i Ramon Teixidor (1983)
- «Xooof!», de Tricycle (1994)

2. Poesia:

- *La fosca melangia de Robinson Crusoe/Raquel*, de Joan Margarit (1983)

3. Narrativa:

- *Rei de mi*, de Joan Cavallé (1994)
- *Les raons de Divendres*, de Josep Vallverdú (2003)
- *Weekend amb Robinson Crusoe*, de Josep Tomàs Cabot (2007)
- *Robinson*, de Vicenç Pagès Jordà (2017)

3.3. L'hipotext

■ *La vida i les aventures d'en Robinson Crusoe*, de Daniel Defoe

- Robinson Crusoe → nascut a la ciutat de York el 1632, en una família acomodada: «posició intermèdia» o «esglaó més alt de l'estament baix».
- Sèrie de viatges per mar → naufragi en una illa deserta.
- Recomençar la vida → construcció de casa, dels estris necessaris i de la roba; plantació d'ordi i d'arròs; domesticació de cabres, etc.
- Petjada humana → torbació, por de ser mort i menjat pels salvatges.
- Salvatges al voltant d'una foguera → ritual per a assassinar els esclaus.
- Alliberament de Divendres (primer); alliberament del pare de Divendres i d'un espanyol.
- Arribada d'un vaixell anglès, víctima d'un motí. Ajuda al capità i retorn a Anglaterra.
- Posada al dia; formació d'una família; més aventures futures...

3.4. L'hipertext

■ *Robinson*, de Vicenç Pagès Jordà

Primera part: «Operació Comando»

- «El Ilit flotant és el museu del temps. (del diari d'H.)»
- 6 capítols

Segona part: «Rínxols d'Or»

- «L'important és l'ara, no pas l'aquí. (del diari d'H.)»
- 4 capítols

Tercera part: «El Ilit flotant»

- «La casa és el meu cap. (del diari d'H.)»
- 2 capítols

3.5. L'anàlisi hipertextual

1. Títol i nom del protagonista
2. Característiques del protagonista
3. Temps i espai
4. L' «illa»
5. Relacions amb els altres
6. Resultats de l'anàlisi

3.5.1. Títol i nom del protagonista

<i>La vida i les aventures d'en Robinson Crusoe</i>	<i>Robinson</i>
Robinson Crusoe	H.
«Vaig néixer l'any 1632 a la ciutat de York, al si d'una bona família però no del país, perquè el pare era un estranger originari de Bremen que d'entrada es va establir a Hull. L'home va aconseguir una posició respectable i una bona fortuna fent de comerciant, i encabat va deixar el negoci i se'n va anar a viure a York, i va ser arran d'això que es va casar amb la mare, de la família dels <u>Robinson</u> , un bon llinatge d'aquella contrada, i d'aquí que jo em digués <u>Robinson Kreutznaer</u> , tot i que per aquesta deformació de les paraules que fan sempre a Anglaterra, ara ens diuen, o més aviat nosaltres mateixos ens diem i escrivim el nostre nom, <u>Crusoe</u> , que és com em van dir sempre els companys.» (2020: 19)	«Ella s'hi torna i l'anomena, aparentment de manera improvisada, Guerriller Horitzontal, o Geni de la Nit, o <u>Robinson Pallús</u>, i ell es queda sense paraules mentre intenta en va definir la claror que a ella li surt de dins, s'escampa per l'habitació i l'inunda de benestar.» (2017: 120) «H. ja no és Aquell Sonat, com l'anomenava la veïna, ni Rínxols d'Or, com l'anomena la filla adolescent de la veïna i part del veïnat i de la premsa, sinó el <u>Robinson</u> de l'advocada. Cada vegada que ella pronuncia aquest nom ho fa amb una dolcesa que inclou el greu que li sap que H. hagi estat tants anys sol, i alhora la joia que li produeix saber que ara ha trobat algú amb qui val la pena compartir l'illa, que de fet ja no és una illa, sinó un istme, vinculat a un continent cada vegada més comprensible, ja que l'advocada li fa d'ambaixadora de la realitat, i les confidències que intercanvien, còmplices i horitzontals, fan que el món sigui per a H. cada vegada més suportable.» (2017: 123)

3.5.2. Característiques del protagonista

<i>La vida i les aventures d'en Robinson Crusoe</i>	<i>Robinson</i>
Robinson Crusoe	H.
- Fill de família acomodada.	- Fill de família humil.
- El pare l'aconsella que estudie lleis i que no se'n vaja a l'aventura; la mare tampoc no li'n dona el consentiment.	- El pare creu que no toca de peus a terra; la mare, el seu gran suport, va morir en un accident amb un autobús.
- Home d'acció: lligat a la realitat.	- Home de reflexió: lligat a la imaginació.
- Mariner, comerciant, aventurer.	- Carter.
- Necessitat de viatjar, de moure's; no s'està gaire temps en un lloc. Li agrada explorar.	- Necessitat d'estar-se al llit articulat; disposició de tots els objectes de l'habitació en semicercle per facilitar-ne els moviments. Estima les rutines.
- Durant l'estada a l'illa enyora la companyia.	- Gaudeix de la soledat: «Tot i que la vida és més senzilla quan vius sol. A la lluna, si cal.» (2017: 182)

3.5.2. Característiques del protagonista

<i>La vida i les aventures d'en Robinson Crusoe</i>	<i>Robinson</i>
Robinson Crusoe	H.
- Diari: «Però, un cop superades en part aquestes coses, i així que vaig estar ben establert i amb les coses endreçades al seu lloc, amb una taula i una cadira i tot un entorn tan acollidor i ben aconduït com em vaig poder fer, vaig començar a escriure el meu diari, que us deixo transcrit a continuació [...] fins allà on el vaig poder escriure.» (2020: 92)	-Diari: «Què feia ell estirat al llit de la seva habitació quan era un adolescent en els moments en què no s'enlairava en el llit? El que fan tots els adolescents: escriure un diari, el refugi dels que no viatgen pel firmament, i també un bon lloc on referir tota mena d'aventures, també les que no han tingut lloc, i en el seu cas començar a esbossar el perfil de la Dona que el destí li tenia preparada.» (2017: 52) - «El que fa és procurar-se un bolígraf [...] ja que no hi ha dubte que ha d'escriure el seu, de diari, el diari d'un explorador [...]. Per a qui s'escriuen els diaris? Per a un mateix quan s'hagi convertit en un altre. Aqueta frase és la primera que hi escriu.» (2017: 53) - Dibuixa Moments Memorables.
- Obediència i confiança cega en els designis de Déu.	- Obediència a una constitució pròpia, basada en 4 punts: «1. Estimaràs el llit sobre totes les coses. 2. T'ensonyaràs els dies feiners i romancejaràs durant les festes. 3. No cometràs actes impurs ja que si ets pur res del que facis és impur. 4. Callaràs.» (2017: 58)

3.5.3. Temps i espai

<i>La vida i les aventures d'en Robinson Crusoe</i>	<i>Robinson</i>
Robinson Crusoe	H.
- 30 de setembre del 1632 → naixement - 1 de setembre del 1651 → primer viatge - 30 de setembre del 1659 → naufragi a l'illa - 19 de desembre del 1686 → abandona l'illa - 11 de juny del 1687 → tornada a Anglaterra	- Sense referències temporals concretes. - La relació amb l'advocada dura uns mesos: «no havia fet ni un sol regal a la seva filla, ni per Nadal, ni pel Dia dels Enamorats, ni pel seu aniversari» (2017: 146)
- Anglaterra, Brasil, riu Amazones, riu Orinoco, alguns territoris d'Àfrica... - «L'Illa de la Desesperança»: «30 de setembre del 1659. Jo, el pobre desgraciat d'en Robinson Crusoe, havent naufragat durant un temporal esfereïdor a les envistes de terra ferma, vaig arribar mig mort a la platja d'aquesta illa trista i desolada, que vaig batejar com l'Illa de la Desesperança, després d'ofegar-se tots els companys que anaven a bord amb mi.» (2020: 93) - Indrets <i>salvatges</i>: una cova, un bosc, platges, etc.	- Sense referències espacials concretes. - El «llit flotador» com a centre de la vida → «illa» de l'H.: «cada vegada està més convençut que ha deixat de ser el Robinson que compartia l'illa amb la Dona.» (2017: 133). - Indrets urbans: una casa, uns carrers, un pub, una comissaria, un hospital, etc.

3.5.4. L'«illa»

<i>La vida i les aventures d'en Robinson Crusoe</i>	<i>Robinson</i>
Robinson Crusoe	H.
- Conseqüència d'un naufragi: «Arribat, doncs, a terra ferma i lliure de perill, vaig alçar els ulls al cel i vaig agrair a Déu que m'hagués salvat la vida d'aquell tràngol que només minuts abans no deixava gaire marge a l'esperança.» (2020: 66)	- Estada voluntària. Conseqüència d'una infecció a la sang de nen: «Fins al dia que la mare li va explicar el conte del llit volador. El protagonista era un nen que, quan tothom dormia, se servia del llit com una nau, enlairant-lo i fent-lo maniobrar hàbilment per la casa i després pel carrer i a l'últim al cel, on duia una vida més digna que la dels seus companys del carrer i de l'escola. [...] H. ignora si el conte del llit volador el va inventar la mare o si el va recollir o adaptar d'alguna altra font. El cas és que ell se'l va fer seu, només que en comptes de volador, el llit va passar a ser flotant perquè H. hi va afegir el poder de restar immòbil en l'aire durant un temps indefinit.» (2017: 35-36)
- Activitats físiques per tal de sobreviure (civilització vs natura): construeix una casa, planta arròs i ordi, fabrica estris per a domestica cabres i algun lloro, cuina allò que caça o que hi troba... - Activitats religioses: després d'un somni amb Déu, dedica cada dia una estona a llegir la Bíblia. - Activitats de reflexió: pensa en els consells del pare, però també en com d'afortunat és per haver estat <i>salvat</i> per Déu.	- Activitats de reflexió, d'imaginació, d'invenció: «H. rememora algunes tardes que ha passat al llit recordant i refent altres tardes llunyanes que havia compartit amb el pare o amb la mare o amb tots dos, aturant-se en frases desafortunades i en silencis tensos i substituint-los per rèpliques vivaces i tendres del tot pertinents.» (2017: 75) - Activitats <i>físiques</i>: una sèrie de postures en el llit → Ramsés, Leonardo, defensiva, de naufrag...

3.5.5. Relacions amb els altres

<i>La vida i les aventures d'en Robinson Crusoe</i>	<i>Robinson</i>
Robinson Crusoe	H.
- Els pares; el capità del vaixell amb qui fa amistat; la vídua que li guarda els diners; el Xuri; Divendres; el pare de Divendres; l'espanyol... - Els salvatges.	- Els pares; els veïns; l'advocada; el Corbates...
- Elements que se li apareixen en el relat a mesura que aquest avança; l'ajuden o l'obliguen a sobreviure: • El capità, descrit com un gran amic, però sense nom. • Xuri i Divendres en són els esclaus. • Els salvatges → li infligeixen por, perquè són els «no civilitzats».	- Elements sense nom, que només s'entenen en relació amb ell: • Relació afectuosa amb la mare; relació complicada amb el pare. • Els veïns → «Aquell Sonat». • Filla adolescent dels veïns → «Rínxols d'Or». • L'advocada, motiu de la seua felicitat → «Robinson Pallús», contacte amb el món real. • El Corbates → «Petit Salvatge».

3.5.6. Resultats de l'anàlisi

- *Transformació seriosa o transposició.*
- *Transposició vocal o transvocalització* → desvocalització → pas de la 1a persona a la 3a persona.
- *Transposició temàtica:*
 - *Transposició diegètica o transdiegetització:* temps i espais concrets + Robinson aventurer → sense referències espaciotemporals + H. solitari.
 - *Transposició pragmàtica:* abandonar l'illa per tornar a la civilització → aïllar-se del món per restar a l'«illa».
- *Transvaloració:* «H. s'interessa molt en ell mateix. Pot ser degut a un deliri psicòtic o a una resposta a la hiperconnexió del món actual que li provoca un efecte contrari. També necessita envoltar-se de silenci i solitud, igual que els creadors. H. té un punt repulsiu i alhora atractiu”.» (Vicenç Pagès Jordà, *Ara*, 2017)

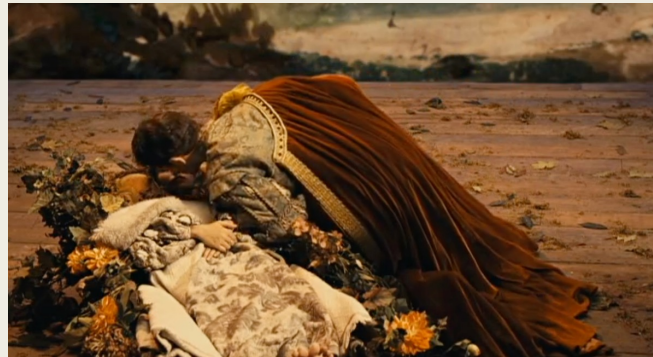
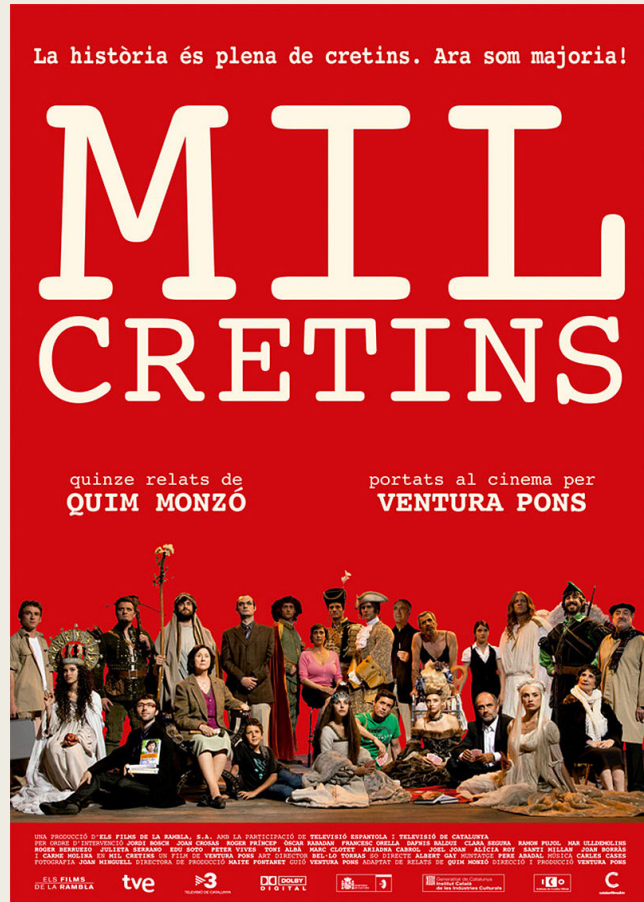
IV. SELECCIÓ DE CONTES MONZONIANS

IV. SELECCIÓ DE CONTES MONZONIANS

- «Sobre la futilitat dels desitjos humans» (*Uf, va dir ell*)
- «To choose» (*Olivetti, Moulinex, Chaffoteaux et Maury*)
- «La qualitat i la quantitat» (*L'Illa de Maïans*)
- «Pigmalió» (*El perquè de tot plegat*)
- «L'eufòria dels troians» (*El perquè de tot plegat*)
- «El gripau» (*El perquè de tot plegat*)
- «La bella dorment» (*El perquè de tot plegat*)
- «La monarquia» (*El perquè de tot plegat*)
- «A les portes de Troia» (*Guadalajara*)
- «Les llibertats helvètiques» (*Guadalajara*)
- «Gregor» (*Guadalajara*)
- «Fam i set de justícia» (*Guadalajara*)
- «La sang del mes que ve» (*Mil cretins*)
- «Una nit» (*Mil cretins*)
- «Nadal blanc» (*Tres Nadals*)
- «La venedora de mistos» (*Tres Nadals*)

Gregori, Carme (2008): «Revisitar la tradició, rebentar els tòpics: el joc paròdic monzonià», dins DDAA, *El bricolatge literari. De la paròdia al pastitx en la literatura catalana contemporània*, Barcelona, PAM, pp. 53-91.

IV. SELECCIÓ DE CONTES MONZONIANS

Mil cretins (2010),
dirigida per Ventura Pons

V. ANÀLISI DE «LA SANG DEL MES QUE VE»

5.1. L'hipotext

Evangelí de sant Mateu (1,1 - 2,23)	Evangelí de sant Lluc (1,1-2,52)
Genealogia de Jesús (1,1-17)	Pròleg (1,1-4)
Origen de Jesús (1,18-25)	Anunci del naixement de Joan Baptista (1,5-25)
Visita d'uns savis (2,1-12)	Anunci del naixement de Jesús (1,26-38)
Fugida a Egipte (2,13-15)	Maria visita Elisabet (1,39-45)
Matança dels infants de Betlem (2,16-18)	Càntic de Maria (1,46-56)
Retorn d'Egipte (2,19-23)	Naixement i circumcisió de Joan Baptista (1,57-66)
	Càntic de Zacaries (1,67-79)
	Creixença de Joan Baptista (1,80-80)
	Naixement i circumcisió de Jesús (2,1-21)
	Presentació de l'infant Jesús al temple (2,22-38)
	Creixença de Jesús (2,39-40)
	A l'edat de dotze anys, Jesús va al temple (2,41-52)

5.1.1. «Origen de Jesús»

¹⁸Jesús, el Messies, va ser engendrat d'aquesta manera: Maria, la seva mare, estava compromesa en matrimoni amb Josep i, abans de viure junts, ella es trobà que havia concebut un fill per obra de l'Esperit Sant. ¹⁹Josep, el seu espòs, que era un home just i no volia difamar-la públicament, resolgué de desfer en secret l'acord matrimonial. ²⁰Ja havia pres aquesta decisió, quan se li va aparèixer en somnis un àngel del Senyor que li digué:

—Josep, fill de David, no tinguis por de prendre Maria, la teva esposa, a casa teva: el fruit que ella ha engendrat ve de l'Esperit Sant. ²¹Tindrà un fill, i li posaràs el nom de Jesús, perquè ell salvarà dels pecats el seu poble.

²²Tot això va succeir perquè es complís allò que el Senyor havia anunciat pel profeta: ²³*La verge concebrà i tindrà un fill, i li posaran el nom d'Emmanuel, que vol dir «Déu amb nosaltres».*

²⁴Quan Josep es despertà, va fer el que l'àngel del Senyor li havia manat i va prendre a casa la seva esposa. ²⁵No hi havia tingut relacions conjugals quan ella tingué el fill. I Josep li va posar el nom de Jesús.

5.1.2. «Anunci del naixement de Jesús» ***

²⁶El sisè mes, Déu envià l'àngel Gabriel en un poble de Galilea anomenat Natzaret, ²⁷a una noia verge, compromesa en matrimoni amb un home de la casa de David que es deia Josep. El nom de la noia era Maria. ²⁸L'àngel entrà a trobar-la i li digué:

—Déu te guard, plena de la gràcia del Senyor! Ell és amb tu. ²⁹Ella es va torbar en sentir aquestes paraules i pensava per què la saludava així. ³⁰L'àngel li digué:

—No tinguis por, Maria. Has trobat gràcia davant de Déu. ³¹Concebràs i tindràs un fill, i li posaràs el nom de Jesús. ³²Serà gran i l'anomenaran Fill de l'Altíssim. El Senyor Déu li donarà el tron de David, el seu pare. ³³Regnarà per sempre sobre el poble de Jacob, i el seu regnat no tindrà fi.

³⁴Maria preguntà a l'àngel:

—Com podrà ser això, si jo soc verge?

³⁵L'àngel li respongué:

—L'Esperit Sant vindrà sobre teu i el poder de l'Altíssim et cobrirà amb la seva ombra; per això el fruit que naixerà serà sant i l'anomenaran Fill de Déu. ³⁶També Elisabet, la teva parenta, ha concebut un fill a les seves velleses; ella, que era tinguda per estèril, ja es troba al sisè mes, ³⁷perquè per a Déu no hi ha res impossible.

³⁸Maria va dir:

—Soc la serventa del Senyor: que es compleixi en mi la teva paraula.

I l'àngel es va retirar.

5.2. L'hipertext: «La sang del mes que ve»

Durant el regnat del bon rei Herodes viu a l'aspre poble de Natzaret una dona anomenada Maria, casada amb un fuster afable, en Josep.

Un matí magnífic de primavera, l'arcàngel Gabriel visita la dona i li diu: «Déu t'ha concedit la seva gràcia, Maria: el Senyor és amb tu».

Les paraules de l'alat l'atorrollen. ¿Per què saluda amb tant de protocol? L'arcàngel parla: «Déu ha decidit que tindràs un fill; li diràs Jesús».

A la Maria li costa d'entendre què vol dir i per això l'arcàngel l'hi repeteix: «Cap por, Maria. Déu t'ha concedit la gràcia d'un fill; li diràs Jesús».

Però la Maria s'hi nega en redó. «¿Com que no?», es desconcerta l'arcàngel. La Maria no es fa enrere: «Ni parlar-ne. No hi estic d'acord. No tindré aquest fill».

5.2. L'hipertext: «La sang del mes que ve»

- *Mil cretins* (2007): 19 contes.
- Títol del conte: no deixa veure la relació hipertextual.
- Més fidel a sant Lluc.
- Transformació lúdica o paròdia → divertiment, per mitjà de la ironia → *canvi* en l'estructura de la cultura occidental.
- Transformació semàntica → afecta el sentit de l'hipotext → transposició pragmàtica → modificació dels esdeveniments.
- Relat gairebé idèntic a l'original; desenllaç diferent → negativa de Maria a tenir el fill: 1) fragilitat del principal mite de la cultura occidental, i 2) paper important de l'atzar (Gregori 2008: 76)
- Importància de Maria → poder i llibertat de decisió (≠ evangeli)
- Transvaloració → Quim Monzó posa en evidència «els fonaments culturals que sostenen la nostra manera d'entendre el món» i «el fet mateix que la ideologia és una construcció cultural vehiculada i difosa mitjançant mites col·lectius» → subverteix la tradició (Gregori 2008: 88-89).

VI. RELAT ELABORAT PER UNA ESTUDIANT

VI. RELAT ELABORAT PER UNA ESTUDIANANT

Després del ball, la Ventafochs va pensar per a ella mateixa, per què el príncep mai no li va preguntar el seu nom ni la seva edat? No podia entendre com el príncep no tenia cap interès en la seva vida personal; ell l'havia escollit per la seva bellesa i el seu vestit preciós creat per la Fada Padrina i havien ballat tota la nit sense parlar. El príncep va recollir la seva sabatilla de vidre, i estava segura que tornaria amb el desig de conèixer la seva bella princesa.

Uns dies després, mentre la Ventafochs netejava, el príncep va arribar amb la sabatilla de vidre, exigint, amb un aire d'egoisme, que totes les senyores de la casa se la provaren per veure quina tenia l'ajust perfecte. Primer, la seva germanastra lletja; els seus peus eren massa grans. Doncs, l'altra germanastra lletja; els seus peus eren massa amples. Finalment, la Ventafochs. Abans de provar-se la sabata, va mirar el príncep, que, evitant la seva mirada, li va demanar que es posés la sabata, i, per descomptat, la sabata va quedar bé! Immediatament, sense dubtar-hi, el príncep li va demanar la mà en matrimoni, i una setmana més tard, es van casar i es va salvar dels horrors de ser una minyona sense llibertat.

Un any després, en un dia assolellat, mentre la nova minyona netejava, va pensar, que la vida tan feliç que tenia; tenia molts vestits bonics i un marit preciós, el príncep. Ella ja mai no va haver de netejar o treballar; no s'hi podia queixar. Això és el que volia, la llibertat, no? S'havia de convèncer a ella mateixa.

Que estrany, va pensar, però, això, que perquè una dona sigui feliç, hagi de ser rescatada per un home. Com a dona, se la veia feble? Necessitava un home que l'ajudés? Per tant, es va adonar que podia respondre la seva pregunta; el matrimoni, al capdavant, no volia dir llibertat.

VII. CONCLUSIONS

VII. CONCLUSIONS

- Mites, episodis bíblics o contes de la tradició popular → matèria prima d'hipertextos.
- Un procés de quatre fases:
 1. Coneixements previs de la tradició popular occidental.
 2. Lectura del *Robinson* (2017), de Vicenç Pagès Jordà, i dels contes de Quim Monzó.
 3. Relació del *Robinson* (2017), de Vicenç Pagès Jordà, i dels contes de Quim Monzó amb la tradició popular occidental.
 4. Producció d'un text propi – reescriptura d'un mite o conte de la tradició popular.
- Treball de les 4 competències lingüístiques.
- Coneixement de la literatura catalana contemporània.
- Accés a la literatura universal amb el català i la literatura catalana.
- Despertament de la vena creativa i artística dels estudiants.

Moltíssimes gràcies per la vostra atenció!

J. Àngel Cano Mateu
(University of Leeds)

J.A.CanoMateu@leeds.ac.uk

@angelcanomateu